

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 10 K — f.
Fél évre . . . 5 K — f.
Negyed évre . . . 2 K 50 f.
Egyes szám ára 20 fillér.

Szerkesztőség és kiadó-
hivatal Zalaegerszeg
= (Széchenyi-tér). =

ZALAMEGYE

Hirdetések:

= díjszabás szerint. =

Nyilttér soronként 1 K.

Telefon szám 76.

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

Politikai és társadalmi hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

A közegészség hármas kistüköre.

II.

A mi kényelmünk.

Az utca.

Zalaegerszeg város közel száz percentre rugó pótadójának egyenértékét óhajtjuk — legalább részben — bemutatni. Csak abban a részben, mely az ember egészségével, az ugynevezett (helyesen: csak ugynevezett) közegészséggel van szoros kapcsolatban. Vétket követnénk el, ha ebben a keretben nem próbálnók meg-rajzolni az utca képét, természetesen megkicsinyítve azokat a torz vonásokat, melyek miatt egyik-másik zalaegerszegi utca csak bitorolja ezt a nevet.

Városunk tagadhatlanul jó benyomást tesz az idegenre. A két főutca, leszámítva a levegőről szóló ismertetésünkben foglalt s nem csekélylendő hiányokat, igazán jól fest. Világítása, épületei — ugy általánosságban és leszámítva a leszámítandókat — nem sok kívánni valót hagynak maguk után.

Hanem . . .

S itt jön a zalaegerszegi utca szomorú képe . . . Menjünk el a mellékutcákba, hol feneketlen sárból készült járdák és kátyukból összerótt kocsutak képezik a közlekedés régi, de kipróbált talaját, melynek porát csak azért tartjuk feleslegesnek felemlíteni, mert levegőnk élvezhetlenné tételében ennek van legnagyobb szerepe s így csak ismétlésekbe kellene bocsátkoznunk.

Van járdaszabályrendeletünk — nincs végrehajtva. Van kövezetvámunk, mely a két főutca burkolatának amortizációját lenne hivatva fedezni, de csak annyit tudunk róla, hogy megvan. Van terünk az építkezésre, egészséges, száraz. És nyitnak hősnevű utcákat a mocsárvidéken, dögleletes bűzben, hol a gyalogjárón földbeszurt bot nyomán felfakad a víz. A régi vásárteret nem fásítják be, mert szénapiac van rajta. Azt nem veszik figyelembe, hogy nekünk tudónk van s hogy a szénapiac porfelhői tesznek abban annyi kárt, mint amennyi hasznót az a pár szénásszeker helypénzben fizet a városnak.

Ezzel nem gondol senki. S felesleges

is. Az utca nálunk fényűzés. S éppen, mert nincs fényűzésre pénzünk — nagyon gyérül van felszerelve.

Máshol az utca egészségügyi, közegészségi koefficiens és disz, — nálunk igazán meg kellene vonni legtöbbjétől a nyilvánossági jogot, hogy ne veszélyeztesse városi jellegünket.

A lakás.

A zalaegerszegi lakás elsősorban arról nevezetes, hogy ezidőszerint nincsen. A dandárparancsnokság áthelyezésével a legutolsó egéryukat is raktárhelyiséggé kellett átalakítani, úgyhogy a tisztek javarésze ma is kénytelen szállodában lakni, mert nincs lakás. S mi tudjuk, hogy nemcsak alkalmas, de alkalmatlan lakás sincsen . . .

Pedig Zalaegerszegen igazán csekély igénye van a lakónak azért a horribilis lakbérért, melyet egy-egy tüdővészbarlangért, néhány nedves falért és gombás padozatért elkérnek háziur címen tisztelt kegyes jóltevőink.

Nem beszélünk a közegészségügyi bizottságról, mely tétlenül nézte a Berzsenyit utcai zsombékváros felépítését, nem szólunk a plafonig nedves lakások felügyeletének példásan tökéletes hiányáért, sőt feleslegesnek tartjuk egy-egy Rákóczi-utcai bérbarlangnak s ötven-hatvan leletet kitevő sápadt arcú, beesett mellű, vánnyadt tüdejű lakójának fotográfiáját ismertetni. Nem hozzuk fel azt sem, hogy a lakások városilag személfuvarozott pócegödreiből sok helyen az utcára folyik a víz. Még azért sem ejtünk zokszót, hogy a Batthyány-utcai mocsár még eltakarítása előtt e nyáron kiosztja a megfelelő járvány és bacillus kompetenciánkat.

Nem szólunk minderről nemcsak azért, mintha a zalaegerszegi lakások bűzössé, nedvessé, egészségtelenné tételében nem tulajdonítanánk neki megfelelő szerepet, mégcsak azért sem, mert a már elmondottak folytonos ismétlését feleslegesnek tart-

juk, hanem kizárólag azért, mert ugyanis tökéletesen hiábavaló.

Csak azt szeretnők tudni, hogy az új épületekre szóló pótadómentesség csak arra való-e, mint gazdag embereink pénze: Csak van, hogy legyen.

Pedig nagyon sok szép ház elferne még Zalaegerszegen . . .

A fürdő.

Most ismét olyanról van szó, ami nincsen. És megbocsátja nekünk mindenki, főként pedig a jóízű, hogy a létező műintézetekről ne beszéljünk.

A gőzfürdő eszméjéről nem is merünk említést tenni . . . Pedig ha a szappan a kultura hévmérője, akkor a gőzfürdő legalább is a kultura gőzekéje . . . Szóval olyas valami, amire nekünk nincs szükségünk . . .

Az efelett való elkeseredés helyett, menjünk ki egy kissé a Zalapartra, melynek hús habjai talán lehűtik majd a nyári hévség tikkasztó melegét, ha elkeseredésünket nem is. De az uszodán túl nem tanácsos menni. Mert igazán nem delikát dolog tudni, hogy a kaszaházi uszoda felett nem messze, egy hatalmas betoncsatornán át, a már megénekelt és kritikán aluli vágóhid minden mocska, szennye, bűzös váladéka, vagy amit nem akarunk, mind, mind a Zalába ömlik ki és a fürdő felé hömpölyögve valósággal megfertőzi az uszoda vizét. Mi szükség annak a nyári melegben, vízben ficánkoló jámbor polgárnak tudni, hogy a Zala üdítő vizében és éppen ott, azon a szent helyen gennyes fertőző anyagokat forgat a mi fürdővizünk.

Ne tudja ezt meg senki. Nem is azért írjuk meg, mert fürdőtulajdonosnak kárt akarunk, inkább magunk is attól tartunk, hogy a város illetékes bizottsága tudomást szerez róla s menten — marad minden a régiben . . .

Hát ez enyhén szólva, nemcsak egyszerűen gyalázat és a legvétkesebb könnyelműség, hanem tételes közigazgatási szabá-

lyoknak lábbal tiprása. S igazán kíváncsiak vagyunk, hogy mi a közegészség elleni kihágás, ha ez nem az.

Még nyáron sincs az ember biztosítva arról, ha már télen nem fürödhetik, hogy egészségének veszélyeztetése nélkül elfeledje a tél — hidegét.

Ó gőzfürdő, ó vízvezeték, ó csatornázás, ó satöbbi, jöjjön el a te országod, mert ez az állapot legalább is fürdőt igényel . . .

A helyzet.

Találomra úgy kellene kezdeni e sorokat, hogy: „sötét felhők tornyosulnak az égen“. — Nem újat mondanánk vele, mert ide s tova 10 hónapja lángol, lobog, vörös körülöttünk a politikai világ. Hónapok óta folyik a drága embervér, szenved háborus és nem háborus fegyverbíró férfinepe s dacára a megkötött 10 napos fegyverszünetnek, nem bizalom, de a legnagyobb aggállyal kell a jövőbe tekintenünk.

Többesszámban beszélünk, mert a mostani kül- és belpolitikai helyzet alapos megfigyelése, áttekintése után a mi nemzetünkre, a mi magyar államunkra gondolunk nagyon is indokolt aggodalommal.

A balkánállamok levették a török nemzetet. Törökország Európa politikai sakkjárájáról tényező minőségben letűnt. Egyetlen feladata, hivatása még, hogy Konstantinápolyt s a Dardanellákat őrizze, nehogy onnan súdithasson ránk a sláv veszedelem. A mi közvetlen szomszédunkban, Montenegró és Szerbiával ránk nézve állandó nyugtalan elemmel vagyunk határosak és nincsen megmondhatója, hogy mikor, de tudja mindenki, hogy ezzel a két térszomszédal a monarchiának előbb utóbb alaposan kell számolni.

Nyugaton 3 világhatalom néz farkasszemet egymással, még pedig úgy, hogy ketten egy-

Kivándorlók.

Írta: Kiss Menyhért.

Kelet felől lilás fény derengett a hegyeken s a felhők széle, mint a báli ruhákon a lágy, leomló csipke, rózsaszínben ragyogott. Egy-két csillag az acélszürke nyugati kékségben megpróbálta még kinyitni símos szemét. Az ég keleti aljából azonban kévékben összefonódva törtek elő a fényes sugarak s a csillagok, a gyönyörűséges éjszaka sziporkázó őrszemei, beleolvadtak a nagy, átható, elömlő fényességbe.

Az udvaron régen talpon voltak, s mint a megbolygatott hangyaboly nyüzsgött, mosgott a kis család, egy nagy ernyővel betakart szekér körül. Pakoltak, készültek, bucsuztak a háztól, a kis udvartól, a leveles kiskaputól, az udvaron szomorkodó almafától, a osópp kerttől, amelyben oly szépen megfértek egymás mellett egy pár georgina, káposzta, meg a szerteszejjel elkuszó ugorokanda. Amint az egyre szétfoszló szürkességben egymásra tekintettek, azt vették észre, hogy egyikök se örvendezik az elutazás virradatán. Sőt egy kis fájó szomorúság is kikapkodott a melán lecsukott szemek alól, különösen a gyermekeknel. Az apróságok fölébresszésnél visitottak is kiassé. Anyjuk, a megföhéredett és lemondással szellemült jó asszony, lopva forrón megosókolta az ajkuk szélét s úgy sutogta, mintha félne a saját tulajdon hangjától is:

— Pszt . . . édes főkéim, angyalaim. Meghallja az apátok . . .

Az „apjuk“ meghallotta. Dörmögött, mint

ben s ez az egy az, akihez mi erős szövetséggel vagyunk láncolva. Anglia és Franciaországgal szemben Németország : legnagyobb önmegtartóztatás mellett is alig képes már békeségben maradni. Hogy miránk — magyar-osztrák birodalomra okvetlenül számíthat az bizonyos, de ott van délen — Olaszország. Ennek a Balkánon velünk egyértékű érdekei vannak s emellett sógorságban van Nikitával, faji rokonságban Spanyol és Franciaországgal.

Északon ott van a nagy medve: a 90 milliós Oroszország, amely tüntetéseket tűr el az osztrák Szlávok felszabadítása érdekében. Ravasz, kétszínű, az autokratizmus, az abszolutizmusban rejlő okokból, sobasem lehet tudni, hogy a nagyhatalmakkal szemben kivel van baráti, kivel ellenséges viszonyban. A japán háboru után láttuk ott felderíteni a boralmas rozzup-tiót, lopásokat, a katonák éheztetését s mégis olyan kolosszus ez, hogy szóta megint talpra állott. Némileg sakkban tartja, nem ugyan Európa, de — Ázsia.

China köztársasága erősen fejlődik. A japán aspirációk megnövelődtek s ez a kettő alig várja, hogy Mandzsória és Mongóliában hátulról harapja nyakon a muszka medvét.

A hatás fokozása kedvéért most még a győzedelmes Balkánállamok kapnak hajba egymással. Görögország Bulgáriával, Szerbia Montenegróval áll szemben s valószínűleg az osztozkodásnál mind a négy hajba fog kapni egymással. Itt aztán olyan momentumok is merülhetnek fel, melyek végre is európai konflagrációra vezethetnek. Ilyen áldatlan, ilyen förtelmesen kuszált az európai helyzet.

S hogy állunk itthon?

Rosszul! nagyon rosszul. Ahelyett, hogy egyetérteneünk, hogy tömörülneünk a körös-körül fenyegető veszedelmekkel szemben, közjogi viták, áldatlan pártpolitikai surlódások, már-már undorító személyeskedések képezik a magyar politikát.

Mind a négy égtáj felől körül vagyunk véve sláv, román, horvát, német stb. nemzetiségtől.

a készülő zivatar s mérgében földhöz vágott egy háromlábú széket. Erre olyan megdöbbenő esend kezdődött a butortalan, üres, ásító kis házban, mintha ütött volna a szellemek órája. Az asszony lábujhegyen lépkedett, a gyermekek parányi kezeit szájukra szorították.

Utójára az asszony a kertből letört egy rózsabimbót hosszú szárral. Mikor a fia elment katonának, a kalapjára e bokorból szakított neki egy leány. A fiu odaveszett. Főbelőtte magát, vagy elemésztette magát, amikor a szülők tönkremenéséről értesült. A kékszemű leány esküje is szétoszlott, mint a párázat, most más karjában boldog. Akkor azt hitte, ott költözik el belőle a lélek, annyira jajongott érte . . .

Az asszony szeméből könny tolt könnyre. Az ember észrevette és ridegen, rekedtes hangon ordította:

— Ül fel, virrad. Indulunk.

A kocsis, egy középmódu ember a faluból, rávert a törpe lovaira. Az erősen megrakott szekér nagyot zökkent s nyikorogva kifordult a kapu alól. Az asszony beletemette halott-halvány képét tenyerébe és hangtalanul zokogott. Mint amikor megindul a zápor, dörgés, oikázó villámlás nélkül. A két gyermek fűrtös, kerek fejét szeliden ráhajtotta anyjuk kebelére s tűnődve, megriadva, reszkette néztek maguk elé, mint a fészken megijesztett apró madárkák . . .

Amint végig zörgött a karuca a kavicsos országúton, a kupéfélák mögül kibukkantak az emberfejek. Hajnalodott, s mielőtt kihajtanák

Bent a hazában is olyan merészek már ezek a széttagolt, de magyargyűlöletben tömören egységes elemek, hogy — tűrhetlen.

A románok érzületét, hozzánk való viszonyát mutatják a papnöveldei események. A németek nagyrésze berug a Schulvereinek izgatásától; a tótok fiaikat cseh kulturára neveltetik — Prágában. Horvátországban még a közös ügyek címerjelvényei és felirataiból is elsikkasztják a magyar jelzót (nem írják: »kr. ung.«, csak »kr. duhana prodaja«).

Az államosított iskolákban is hittan tanítás örve alatt — nemzetiségi gyűlöletet terjesztenek a vallás papjai.

Fiumében egyetlen magyar feliratot látni: csodálatot keltő dolog.

S ilyen viszonyok között nálunk a legfőbb gond az, hogy mi lesz a Déry perrel? Khuen jön-e? Lukács megy-e? Trombita vagy automobil-sziren legyen-e a munkapárti Jerichó-faiak ledöntő Jozsua-kürt, mondj: ellenzéki érvelés?

Még mindig messze, homályban van az az idő, amikor az ország sorsát intéző 400 egy-néhány emberből alakuló kormány és ellenzék csak az ország boldogulását, a tárgyat s nem a személyt fogja vita tárgyává tenni. Még mindig ez a lényeg nálunk, hogy Andrássy, vagy Hazai terjeszt-e be hasznos javaslatot; mert ha az egyik: akkor jó, ha a másik: akkor okvetlenül rossz!

Még mindig sok nálunk a haza elárulása, eladásából élő ember! Szinte esoda, hogy a sok eladás, kiárusítás után még maradt egy darabka — jövőre is.

Jó lenne észre térni! Jó lenne belátni, hogy teljesen izolálva vagyunk Európában, hogy egyetlen faji, nyelvi rokonunk sincsen s hogy csak akkor tudjuk a második ezerévet is megérni, ha nem személyi dolgokon, de abban versengünk egymással, hogy ki tudja hamarabb megteremtteni:

az általános ingyenes állami népoktatást,
a gazdasági megerősödést,

a barmot itatni, etetni kell a szorgos gazdának. Mikor pedig szekér zörög az uton, okvetlen kinéz az emeer. Így aztán tanúi voltak sokan a szokásnak. A kocsis mellett megtörve, kétrét hajolva, zord arcáról leolvasta Csiszér Albert az arcáról:

— Tudtuk, hogy ez lesz a vége. Elusztott az ősi birtok, Galamb-bugos kapu, nagy istállók, földek, rétek, mezők, erdők elusztak a garaton, tisztelt Csiszér uram . . .

Ezt nem lehet félremagyarázni. Ezt meg kell érteni. Az a tapadó, fürkésző, átfuró tekintet dörgedelmesebben beszél, mintha valaki torkaszakadtából kiabálna. Amig kievokélt a szekér a faluból, azt hitte Csiszér Albert, megkövül a piritó szegyéntől. Az arca kigyult, a szemei mintha ki akartak volna szaladni az üregük-ből, mint a fölhevített tüzgolyók. A testet-lelket kinzó állapotnak vége lett. Kijutottak a faluból és Csiszér Albert úgy érezte, mintha sziklákat gurítának le melléről jövőv kezek. A nagy, fullasztó nyomás után boldogan sóhajtott fel s egy pillanatra a biztató reménység káprázatos fénye villant meg a szemé előtt. Csodálatos módon most még jobban bizott a jövődben s hite erősebb és igézetesebb volt a tervezetések, tündöklő álomképek birodalmában, mint eleddig, a nagy utazásra való elhatározásnak küzdeimében. Lelkéről lefoszlott az a durva hurok, mely alól őszinte szeretet, tiszta, gyermeces, gyöngéd vonzalom olyan ritkán találta meg a megfelelő hangot. Valami kedves, édes derű aranyozta be a lelkét s megtöltötte bensejét, szívét, lelkét, szemét, ajkát

az ipar oly fokú fejlesztését, hogy egy-egy fagy, vagy jégverés tönkre ne tehesen bennünket,

hogy egységes, pragmatikával bíró, a független bíróságához teljesen hasonlóan, független közigazgatásunk legyen!

Ideje lesz, sőt tizenkettedik órája ezekkel a dolgokkal foglalkozni, mert: periculum in mora!

Arányi Dezső.

Pusztul a magyar nép.

Szomorú dolog, hogy újabb és újabb aktuálitással üti fel a fejét a kivándorlás problémája. Magyarország jó piac az emberkufároknak, ezt bizonyítják az utóbbi napok eseményei. Eddig két hajózársaság versengett az emberanyagért, rövidesen 30%-kal lenyomták az utazási árakat, úgy, hogy ma már 100 koronáért viszik ki a jobb hazát keresőket. Most az állam egy harmadik társaságnak adott koncessiót s ez még nagyobb lendületet ad a kivándorlási ügynökségek versengésének, akinek irodái elárasztják a főváros központi pályaudvarának környékét és ügynökeikkel az egész országot. Olosabb lesz a kivándorlás. Szomorú örvendetesség, gyászos gazdasági eredmény! Vagy 45 éve annak, hogy a kivándorlás kezdetét vette és azóta rendszabályokkal, intézkedésekkel próbálták ellene tenni.

Az így megrendszabályozni megkísérelt nép még mohóbban kapott a kivándorlás tiltott gyümölcse után, úgy okoskodván, hogy amit olyan nagyon tiltanak, annak igazán jónak kell lenni, hitt tehát inkább a csábító nyomtatványoknak, a hajójegyárúsító ügynököknek, az őt zsaroló korosmárosoknak. S ha másképp nem, uszorkamattal megszerzett kölcsönpénzen vándorolt ki és horribilis árat fizetett az őt a határon átesempésző lélekufárnak. Mi sem természetesebb, mint hogy az így kiszökött, szegény népet a hajóig való útjában megszarolta, kirabolta mindenki. Ennek a rendszernek lett a következménye az is, hogy az Amerikába ér-

kezett kivándorló olyan emberek kezeibe került, akik őt kiszípolozták, felette gyámkodva. Azzal ijesztgették, hogy haza sohasem mehet, mindezt azért, hogy ott maradván, tovább is élőkódhessenek rajta. De ez még nem minden. A megfélemlített kivándorló ki lett oktattva, hogy hozzátartozóit milyen uton-módon hozassa ki, — hogyne, hiszen hajójegyet vásárolt, ami mellett jó nyereség van.

Ezen a réven kerültek tótjaink, a ma már rendszeres hálózattal bíró pánszláv, propaganda polyp-karjai közé, így történt, hogy az északeleti vármegyék tót lakossága, amely odahaza hírből sem ismerte a panszlavizmust, lapjai és lelkészei vezetése alatt egyre-másra alkotta meg a pánszláv irányú tót egyleteket. Az Amerikába kivándorolt tót papok 95%-a ma, ha nem is szívből, legalább színből a pánszlavizmust szolgálja. Van egypár magyarérmű tót pap, de ezek, ha tehetnének is valamit, nem mernek, hiszen a pánszláv propaganda ellensúlyozásában hazulról semmi segítségre nem számíthatnak. Hogy aztán a haza, állandó tartózkodásra vagy látogatásra jött pánszláv érmű tót milyen felfordulást képes csinálni falujában, azt úgyhiszem felesleges részletezni.

Ha ott valami történt, ami a viszonyokon némileg javított, az a hazafias magyar sajtó önzetlen munkálkodása volt, ennek kellett egymagában, még az erkölcsi elismerés minden reménye nélkül szervezni, védeni kivándorlóinkat. De hát mindez csak esővíz a tengerben.

Népünk ki van téve a megszaroltatás, a kiszákmányolás, az erőszakoskodás minden nemének. Az a korosmáros, aki a falukat uszorájával tönkretette, utána jött kivándorlóinknak s lett belőle tót hazafi, ahogy az üzlet érdeke megkivánta. Nyitott boltot, mellette »bankot«, persze tőke nélkül, lett belőle tolmács, ügyvéd agense, hajójegyáruló ügynök. Száz módját találta ki a pénzesinálásnak. Tanuja voltam egy esetnek, amidőn egy ilyen »bankár« azért, hogy száz forintnak az elküldését magára vállalta, azért az ötperonyi munkájáért 12 forintot szá-

a harmat. Névtelen sárga virág kidugta fejét az utilapu leveleiből, fúrge szücskének vigan kalimpázva indultak reggeli zsákmányra. Az ut mellett tekergőzött a patak, fényes kigyóvonal, melynek tükörlapján akadálytalanul siklott tova a napsugarak özöne.

Itt kell hagyni ezt a tündéri vidéket. A fákat, melyek látták fejnövésünket, örömlenket, boldogtalanságunkat. A zöldben mesolygó erdőt, melyben árnyként bolyongtunk, ha megsebzett az élet. A hószakállas, magas hegyeket, melyről azt hittük gyermekkorunkban, hogy ott ölelkezik a földdel az ég . . .

Csiszér Albert, akinek beszédére egyetlen szava nem volt feleségének, belemarkolt az asszony vállába.

Ne osüggedj, ne veszítsd el a fejed te . . . Ha Timár János megélt, megszédte magát, lesz sütnivalója Csiszér Albertnek . . .

Az asszony is megszólalt. Olyan bánatos volt a hangja, mint az őszi eső kopogása.

— Jobb itthon éhezni, mint jólakni ott, Albert. Idegen földben a fa is elszárad. Édesanyám pora mellett pihentek volna száradt osontjaim . . .

Csiszér belevágott a szavába:

— Nem meghalni született az ember, hanem élni, élni . . .

Az asszonynak nem volt több szava. Kendője csücskét rátapasztotta könnyező szemére. Nehogy meglássa a pogány, hogy omlanak a bánat forró esőppjei.

A faalkotmány hágozóhoz ért. A hajtó leugrott és megtépte a ló fején a hajzatot. Ahogy

mitott fel. Mindennapi eset, hogy ilyen lelketlen alkuszok egy száz torintot érő hazai földdarab átírásáért 20—25 forintot szednek.

A kivándorló tehát attól a pillanattól kezdve, amint faluját elhagyja, vagy talán már előbb is, — az utlevél megszerzésénél — ki van téve a megszaroltatásnak. 45 év óta tart a kivándorlás, a nép folyton jár-ke, évente tizezrenként vándorolnak ki magyar honosaink s így ezen a réven évente millió és millió forint kallódik el; negyvenötven év alatt ez az összeg százmilliókra rug.

Hogyne érezné tehát az így kiszípolozott nép magárahagyatottságát, hogy vonzódnék hazájához, amelynek kezére nem számíthat? Az utolsó emlék, ami őt hazájához köti, a csendőr szuronyának csillogása, amely elől félve lapul meg a vasuti kosokban, mely ha a határt elhagyja, felsőhajt, hála Isten, hogy hazából kimenekülhettem, várhatnak, míg visszatérek!

Igy néptelenednek el falvaink, a Felvidék már lakatlan, a Dunántul évek óta néptelenedik, most pedig már mozdul az Alföld is.

Braziliában közönséges rabsozgasors vár a kivándorlókra és visszavándorlásuk útja is el van zárva.

Kanadáról is kellene egy pár szót szólanom, hiszen a kanadai kormány, kivált az utolsó évtizedben, teljes erővel telepít. Az elmúlt évben különösen nagy tevékenységet fejtett ki Kanada kormánya. Ezer és ezerszáma bocsájtják ki a reklámiratokat, gazdagon illusztrált könyveket, amelyek Kanadát valóságos Kánaánnak festik le. Igernek minden települő családnak 160 hold dussn termő földet ingyen, de az az ingyennél is kevesebbet ér, miután az ország azon részének, ahová a magyarokat eszalogatják, klímája végtelenül zord, a terményeknek kelendősége, a rosz közlekedés miatt nincs. Van ott vagy kétszáz magyar család, akiket most 35 éve esaltak oda lelketlen magyar ágenssek, ezeknek tulnyomó része olyan sorsban van, hogy otthagynak Kanadát, csak tudják. A kanadai kormánynak nincs egyéb célja, mint-

szekeres emberek szokták. Aztán lassu lépésben megindította a lovakat. A tetőn, jó fűn magasan, egy halom kavics világított, fehérlett a ragyogó napfényben. Mint egyrét összegombolyított vászon. Az alján fekete pont a fehérségben, mint a szenny az ingujjon, sötétlett, barnult valami. Amint halad fölfelé a szekér, megnagyobbodtak körvonalai, tisztábban kialakultak részei. Egy darab ásott kő, nem, zsákszén, elhullatott lópokró — vélekedtek, míg végre kitetszett a rongyosomóbból az emberi fej. Részeg koldus, leitta magát az istentelen, gondolták a kivándorlók. Jó lesz szóltan elhaladni mellette. Maradjon ott a sánc szélén, elaltatják a pocsolva békái — jegyezte meg a kocsis, fáradtan lépkedve lovai mellett. Kértek a tetőre. Artikulátlan hang bujt elő a rongyokból. Reszkető, tikkadó emberi hang. A koldus megmozdult és fekete, esőzáttatta arcát az utazók felé fordította.

— Ki vagy te szerencsétlen ember? — fordult feléje Csiszér Albert.

— Timár János Bekecsaljáról . . . Egy korty vizet esdeklek, hogy hazaérjek. Meghalni megyek jó emberek, meghalni . . .

Halálos csend. Egy pillanatra mintha megdermedtek volna az élők. Lába mindnyájának cöveket vert. Szót se tudtak szólni a mélységes döbbenetben. Végre megmozdult a kivándorlóknak az élet. A sápadt asszony lement a patakhoz friss vizért. Az alatt Csiszér Albert a hajtóval megfordította a szekeret.

Hazafelé.

hogy benépesítse lakatlan, zord vidékeit s hogy ez sikerülhessen, évenként rengeteg összeget költ egyrészt nyomtatványokra, másrészt busás jövedelmet ad embertfogdosó ügynökeinek.

A hazatérni vágyó pénzt tiz eset közül hét esetben hazaküldi, azaz rábizza azokra, akik — ő nem ismervén az elküldés módját — ehhez értnek. Ezeknek a jobbra minden vagyon, minden felelősség nélkül való »bankár« uraknak nagy része nemcsak hogy horribilis árt számít a esekély munkával járó elküldésért, hanem igen sok esetben késnek a pénzküldéssel, a pénzt üzleti céljaira használják, várva egy újabb pénzküldőre, akinek pénzével fedezik az előbbi hiányt. Ilyen rendszer mellett a nőta vége rendesen az, hogy az illető »bankár« ur sikkesztővé válik. Minden évben hallani néhány ilyen esetről, a nép ha okuina is, nem segíthet a bajon, mert a legszilárdabbnak hitt ilyen üzlet is megbukhatik, azaz tulajdonosa felzedeheti a sátorfáját s bucsu nélkül elillanhat. Az ilyen »bankár«-ok elfogadnak takarékbetéteket is, némelyikük kamatot is ad, vagy legalább ígér, de tudok olyan eseteket is, hogy kívándorlónk fizetnek a »bankár«-oknak azért, hogy pénzüket letétbe elfogadni hajlandó.

Szomorú tények és beláthatatlan a láncolatuk. Mindennap új események festik sötétebbre történetének lapjait. Ime egy példa: Felső-Zemplénben, a nagymihályi járásban, most volt a fősorozás. Ezernyolcszáznyolcvankilenc állításkötelesnek kellett jelentkeznie. A legények közül azonban csak 350 jelent meg s ezek közül csak 120 ütötte meg a mértéket. A többit elvitte a kívándorlás, mely évről-évre hatalmas rendeket vág a felvidék férfilakosságában.

És sajnos, így van ez az ország megannyi részében, hol paragon heverő földek, elnéptelenedett vidékek mutatják, hogy a kívándorlás egyre nagyobb mérvet ölt.

(— B. —)

Iparkamarai közgyűlés.

A kamara a borkartell ellen.

A kereskedelmi és iparkamara múlt kedden Ullóin József elnöklésével tartott közgyűlése iránt a bel- és kültagok nagy érdeklődést tanúsítottak. Ez érdeklődést a talpbőr-kartell ügye keltette föl, amelyet Nagy József beltagnak a március havi közgyűlésen előterjesztett interpellációja kerítette napirendre. A kamara közös bizottsága javaslatának megismertetése után széles medrű tárgyalás indult meg, amelyben az interpelláló Nagy József cipésmesteren kívül Spitzer Emil bőrgyáros, Kiss Miklós csizmadiamester, Freyberger Sándor borkereskedő, id. Wolf Lipót nagykereskedő, ifj. Hacker József marhakereskedő, Spiegel Szigfrid alelnök, Halvax Frigyes Frigyes alelnök, Hambach János mészárosmester, Pongor Henrik gyárigazgató, és Feigelsteok Ignác kisiparos vettek részt és az ügyet nemcsak érdekelté, hanem általános ipari szempontból is alaposan megvitatták.

A tárgyalás eredményeül egyhangulag elfogadták a kamara közös bizottságának a következő határozata javaslatát:

Az ipari kartellek a modern gazdasági élet megnyilatkozásai, amelyekből az erkölcsi alapot és gazdasági szempontból való létjogosultságot megtagadni nem lehet. A gyakorlati élet viszont sok példát nyújt arra nézve, hogy a kartell nem marad meg mindig a viszonyok által igazolt határok között, hanem szertelenségekbe csapong. A közös bizottság, ha konstatálhatja is, hogy a talpbőrgyárak helyzete kedvezőtlen, amire szomorú bizonyítékok a kerületekben is találhatóak és így a borkartell létesítésének a

szükségét tagadni nem lehet, de azt is megállapíthatja, hogy a talpbőr-kartellnek széleskörű propagandával sem sikerült szándékai és tervei tekintetében a kereskedő és iparos köröket megnyugtani.

Ily körülmények között midőn a kartellalakulás az ipari és kereskedelmi élet száz és száz ezer képviselőinek létérdekeit érinti, sőt ha a gazdasági élet e tényezőit fogyasztói minőségben tekintjük, a kartell hatásának határait meg sem lehet állapítani, önként fölmerül annak a szüksége, hogy ez állam ellenőrző hatalmát az ipari élet kartellekben megnyilatkozó jelenségeivel szemben is gyakorolja, aminek nemcsak az a jó hatása lenne meg, hogy a kartelleket sokszor monopoliszerű helyzetükkel való visszaéléstől tartaná vissza, hanem egyidejűleg megnyugtatóná a sokszor száz és száz ezer érdekelteket is, akik ma, a teljes kartell-szabadság idején, még oly nyomós bizonyítékok láttára sem tudják leküzdeni a gyanúkat, hogy a kartellek kizsákmányoló törekvéseinek védtelen tárgyai.

A közös bizottság tehát javasolja: méltóztassék a tekintetes Kamarának a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urhoz intézendő fölterjesztésében az ipari kartellek állami ellenőrzésének a szükséges voltát hangsúlyozni és ily irányban való törvényhozási intézkedés előkészítését kérelmezni.

A közgyűlés a talpbőrök behozatali vámjának leszállítása s a készcipők behozatali vámjának fölemelése kérdésével is foglalkozott, megbizva az elnökséget, hogy az 1917-ben lejáró kereskedelmi és vámszerződés megújítása ügyének a Vámpolitikai Központokon való előkészítése alkalmával a vonatkozó vámteteleket a talpbőrök behozatalának lehetővé tétele és a készcipők behozatalának meggátolása érdekében különös figyelmet fordítsa.

Elfogadta a közgyűlés Kiss Miklósnak amag igen helyénvaló indítványát is, hogy a kamara társ kamarákkal együtt tegyen lépéseket a kereskedelemügyi kormánytól a honvédségi és közhadserőbeli bakancsok árának a február-havi bórarákhoz mérten való megállapítása érdekében, mert a múlt év őszi jegyzett bórarák ma már a borkartell föllépése óta mérvadóknak nem tekinthetők.

E hó 21-én Budapesten a talpbőr-kartell ügyében országos értekezlet is lesz, melyre a kamara képviselőjeként Nagy József beltagot küldte ki.

Az üzletüket Ausztriára is kiterjesztő gabonakereskedőkre nagy jelentősége van a kamara ama határozatának, mellyel a bécsi adóügyi hatóságnak a bécsi terménytőzsdét látogató magyar kereskedők megadóztatására irányuló törekvései ellen a leghatározottabban tiltakozik. Az ez irányú fölterjesztés támogatására a kamara a győri, pozsonyi és a budapesti kamarákat is fölkeri, minthogy e kamarák kerületének a gabonakereskedői is sűrűn látogatják a bécsi terménytőzsdét.

A széles köröket érdeklő e két ügyön kívül még több más ügy is foglalkoztatta a közgyűlést. Így mindjárt a közgyűlés elején az elnök kegyelettel emlékezett meg a kamara 33. éven buzgón munkálkodó hivataloslagja elhunytáról. A közgyűlés az özvegynek 720 K évi nyugdíjat szavazott meg, a hivataloslagi állást Pósch Ferencel, soproni biztosító-intézet hivataloslagjával töltötte be.

Két kereskedelmi alkalmazottat, még pedig Szántó Pál (Kerpel Ignác soproni terménykereskedő raktárnokát) és Grasel Jánost (Flandorffer Ignác soproni borkereskedő oég pince-munkását) 32, illetve 35 évi egyhuzamu szol-

gálati idejükre való tekintettel a kereskedelmi miniszter elismerő oklevéllel, továbbá 150, illetve 200 korona pénzzel jutalmazta meg. E két jutalomdíj átadása is a közgyűlésen történt meg.

Körmend község hirdetésügyi és Szabadbáránd község vásárügyi szabályrendeleteinek a jóváhagyását ellenezi a kamara. A hirdetésügyi szabályrendeletet ugyanis a község részére monopolizálja a falragaszok kifüggesztését, ami az iparra és kereskedelemre nézve a reklám e fontos eszközét megdrágítaná és bürokratikus intézkedésekkel értékében csökkentené. Különben az ipartörvény sem nyújt alapot az ily szabadipar monopolizálására.

A sajtógyártáshoz szükséges szén kedvezményes áron való beszerezhetése érdekében a kamara a kereskedelmi, földmivelésügyi miniszterek útján lépéseket tesz a pénzügyi kormányfővel.

A karácsonyt közvetlenül megelőző vasárnapra vonatkozólag a munkaszüneti rendelkezések általános felfüggesztését sürgeti.

Végül id. Wolf Lipót indítványára elhatározza, hogy a sopronmegyei frakói utnak a Rozálián át az országhatárig való kiépítéséhez kormány-segélyt kér, mivel a megyei utalapot az idegenforgalom ügyének jelentékeny szolgálatot tevő ut létesítésére elegendő anyagi eszközökkel nem rendelkezik.

Jegyzetek.

Hire ment

hogy egy vidéki lapnak a szerkesztője halt meg a fővárosban, az örültek házában. Futólag emlékeztek meg róla a lapok, rövid hirben és ezzel be van fejezve minden földi pályafutása. Az emberek napirendre térnek felette, elfelejtették huszonnégy óra alatt azt is, hogy volt, de a mi kezünkben megremeg a toll, mert eszünkbe jut: ma neked, holnap nekem . . .

Egy újságíró, aki valóságos forradalmat idézett körében elő, egy lombo, konzervatívizmusról hirtelt parasztvárosba viszi be a nyugateurópai előrehaladottság műveltségének csiráját, évekig küzd mindegy maradásáig ellen, szembeáll az ál-erkölcsökkel, a jelszavakkal, a tudatlansággal és kezében diadalmasan lobogott fel a kultura fátylaja. Csakhogy a harc kemény, megőröli a gyöngye szervezetű embert, elégeti az idegeit, végtére elhomályosította elméjét. A Lipótmezei örültek házában emészté öntudatos pillanataiban lelkét. Tipikus újságírói sors, tipikus sorsa a magyar kulturakörnek, valaki, aki mennél magasabbra emelkedik a tudomány, belátás létráján, annál jobban ragaszkodik magyar voltához. Nyugat előrehaladottságának szemlélete nem arra ösztökéli, hogy megvehesse a maga fajtáját, hanem munkára serkenti, hogy az ő parasztyját, az ő fajtáját is odaállíthassa a modern külföld hasonló szociális életet élő polgárai mellé. Eszközei az élő szó és írás, ott van mindenütt az élet porondján, ahol tehetetleneket kell védelmezni, ahol jogtalanságról kell lerántani a leplet, a munkásszervezetekben és elegáns szalonokban egyforma figyelemmel hallgatják a beszédét. És nem állítja meg őt sem a szidás, sem a dioséret, ő a lázadó, rebellisek, harcoskedvűek azon szektájához tartozik, akik előtt nincs más tekintély, mint a tudás, akik hisznek az emberi hivatásban és problémákkal válaszolnak a gyanakvóknak, a kicsinyeskedőknek, bár azok sok keserű örömet és tüszurást tartogatnak számára s csak mégis biztosan veti meg a lábát abban a környezetben, mely történelmi multjánál és jelen alkátá-

nál fogva a legtávolabb áll ezektől az irányoktól.

Szépség, bűn, mámor, életharc egyaránt problémái: mondhatnók modern apostol, vagy pusztába bolyongó próféta. Távoli verőfényből lopja a napsugarat, azzal, amit szerez, a maga ugarát akarja gazdagítani, holott elkívánczolatik a centrumokba, a fővárosba, ahol ismerik értékét és megbecsülik. Neki azonban nem megbecsültetés kell, hanem munka, uttörés. Egy ellenséges terepnek kell képzelni a vidéki társadalom felfagyasztását, ahol lépésről lépésre kell hódítani az új műveltség, új irodalom, új szociális belátás zászlójának, mind a talpalattnyi földért meg kell küzdeni azokkal, akik mindent jóának tartanak úgy, ahogy van. Egy gyöngye ujságíró áll szemben egy világgal, de érezte hivatásának súlyát, van bátorsága harcolni az igazáért. Nagy elhatározás kell hozzá, nagy vállalkozás ez s akad olyan, aki bele is örül, bele pusztul. Súlyos kereszt az igazság, de minékünk, a sajtónak ezt a keresztet kell viselnünk. Az igazságért haraguznak az emberek, az igazságért bosszút is állnak. Az igazság a legháládatlanabb. Amikor az igazság harcában elpusztult kartársunk homlokán látjuk a mártírkoszorút, megállunk és körülnézünk... Nincs visszhang? Már elfelejtették? Ujságíró sors... — aztán dacosan felvetjük a fejünket, megyünk tovább, megyünk előre, a kultura és az igazság nevében!

HIVATALOS ROVAT.

I.

Az 1913/1914. tanév kezdetével hivatásos honvéd állatorvosi tisztviselőkké való kiképzés céljából 5, egyévi önkéntessé még fel nem avatott pályázó a budapesti m. kir. állatorvosi főiskolába felvétetik.

A feltételek a városi katonai ügyosztályban a hivatalos órák alatt megtudhatók.

II.

A m. kir. honvéd főreáliskolában s a honvéd Ludovika Akadémiában az 1913/1914. tanév kezdetén betöltendő államköltéses (teljesen díjmentes vagy féldíjmentes) továbbá alapítványos és fizetéses helyekre pályázat hirdettetett. Érdeklődők bővebb felvilágosítást a város-házán nyerhetnek.

III.

Az 1913 évi általános himnőoltások folyó év április 19-étől kezdve minden szombaton délután 2 órától kezdve a belső ovoda helyiségében, az újraoltások pedig április 18-tól kezdve minden pénteken délután 2 órától kezdve, az állami elemi iskolában fognak a városi orvos által foganatosítottatni.

Az iskolába nem járó beoltandó, tisztán öltöztetett gyermekeket a szülők (gyámok, gondnokok, nevelő szülők) az 1887. évi XXII. tc. 11. §-ában megszabott fokozatos pénzbüntetés terhe alatt kötelesek az oltás helyére vinni.

IV.

Közhirre teszem, hogy a föld és házbirtok után járó általános jövedelmi pótdadónál számításba veendő kamat terhek bevallására, a pénzügyminiszterium 3900/1913 sz. alatt kibocsátott körrendelete értelmében f. év április 1-től 31-ike közötti idő tüzetett ki.

Felhívom az adófizető közönséget, hogy kiknek ingatlanai jelzálog kölcsönrel megterhelve vannak, a városi adóhivataltól beszerezhető nyomtatványon a fent jelzett határidő alatt a kiállított kamat terhek bevallási-ívet a városi adóhivatalnál annyiival is inkább beadják, mivel ezen határidő lejártá után csak az esetre fognak figyelembe vétetűni, ha a hitelt érdemlőleg igazoltatik, hogy a késedelem elháríthatatlan akadály miatt történt.

Zalaegerszeg, 1913. április 17-én.

Fülöp, h. polgármester.

HIREK.

A főispán itthon. Dr. Balás Béla főispán tegnapielőtt Zalaegerszegre érkezett. Tegnapi részt vett a szerencsétlen véget ért dr. Barca Sándor temetésén Csabrendeken, ma Keszthelyen Beck Sándor takarékpénztári igazgatónak nyújtja át a Ferenc-József rend lovagkeresztjét s holnap-tól kezdve állandóan Zalaegerszegen tartózkodik.

Katonai hírek. Szakácsi Csorba József, zalaegerszegi honvédhuzár ezredes, ezredparancsnok, a múlt hét folyamán Keszthelyen volt, hogy az állomás és az altiszti iskola fölött szeméjét tartson. A szemle megtartása után az ezredes székelyre, Zalaegerszegre utazott. — Róth Károly honvédhuzár főhadnagyot Zalaegerszegre helyezték.

Kinevezések a vármegyén. Dr. Balás Béla főispán a múlt héten a következő kinevezéseket eszközölte: Kovács Károly kir. bírósági joggyakornokot és Brandt Sándor végzett joghallgatót közigazgatási gyakoronokká, Horváth István irodatisztát, a vármegye érdemes régi hivatalnokát irodaigazgatóvá, Farkas József irodasegéd-tisztet irodatisztá, Péntek Lajos és Martinek Lajos díjnokokat irodasegéd-tisztékké nevezte ki.

Áthelyezett állatorvosok. A földmivelésügyi miniszter Smeringa Szilveszter állatorvost Zalaszentgrótról Jászberénybe, Koch Béla állatorvost Közegről Zalaszentgrótra helyezte át.

Gyászrovat. Dr. Barca Sándor, Barca László osabrendeki földbirtokos fiát, ki Budapesten a vonatra történt felszállásánál halálos szerencsétlenség áldozata lett, amiről a napilapok bővebben emlékeztek meg, — tegnap temették el óriási részvét mellett — Csabrendeken, a családi sírboltba. A megye egyik legelőkelőbb családját sújtó tragédia szerencsétlen áldozata mindössze harmincegy évet élt. — Schall János nyugalmazott gazdasági tanintézeti tanár, építész-mérnök, 68-ik évében, rövid szenvedés után, Keszthelyen elhunyt.

Városi közgyűlés. Zalaegerszeg r. t. város képviselőtestülete csütörtökön közgyűlést tartott, amelyen a még mindig beteg Dr. Korbai Károly polgármester helyett Fülöp József főjegyző elnökölt. A mérsekeltén látogatótt közgyűlés első pontja a Toásó-féle szerződés volt a kaszárnya tervére vonatkozólag. A tervek 55.000 korona árát és a térítmények 8%-ot meghaladó részének két százalékát sokalta a közgyűlés Toásó Pál részére és az ügyet levette a napirendről. Mi sem értjük tökéletesen, hogy miért kell Toásó urral s kizárólag vele elkészíttetni a terveket. Hatha volna még magyar mérnök, aki egy ilyen nagy munkára ajánlatot merne adni! — A rendőrség részére utalványozott 5000 koronát felosztották a rendőrség között egy s polgári biztosi állást szerveztek a XI. fiz. oszt. 3. fokozatában. — A Diesel-motor árát a súlykülömbözöt levoná-

sával, a pótdinamó árát teljesen, a Fuchs és Grosz cégnek a villamos építkezésekről szóló számláját szintén levonásokkal utalványozta a közgyűlés. — Löbl Miksa fogy. ellenőr felemelt lakbérét folyósították, — a Skublics Jenő féle alapítvány kamatait Antos Sándor elaggott bognármesternek adományozták. A v. csordás és sertéspásztor fizetését fejenként 200 koronával s egy félhold föld haszonélvezetével emelték. A közgyűlés néhány illetőségi ügy tárgyalása után hat órakor ért véget.

Hornig Károly báró biboros jótékonyasága.

A veszprémi megyés püspök, Hornig Károly báró biboros negyedszázados püspöki működése alatt 7 millió koronát meghaladó összeget adott különféle emberbaráti és kulturális célra. Huszonkét plébánia építésére és javítására 294 ezer, kápolnák és templomok építésére és javítására 198 ezer, iskolák építésére 279 ezer, plébánosok és tanítók segítésére 783 ezer koronát adott, Veszprémben egy templomot építtetett 287 ezer korona költséggel. Egyházak segítésére 721 ezer, idegen parochiák támogatására 97 ezer koronát, iskolák javítására 530 ezer koronát adott. Több mint 200 ezer koronát áldozott az irgalmas nővérek iskoláinak támogatására. Tanítók gyermekeinek neveltetésére 283 ezer, elaggott és beteg papok támogatására 300 ezer, a segédlelkészek fizetésének javítására 75 ezer koronát, juttatott. 40 ezer koronával kiadta a veszprémi egyházmegye történetét. A kath. sajtó támogatására 240 ezer, tudományos és művészeti célokra 400 ezer koronát juttatott. A püspöki javak kezelőinek nyugdíját 500 ezer koronával emelte. Községeknek, árváknak, szegényeknek, betegeknek, tűzkárosultaknak 800 ezer koronát ajándékozott. A püspöki birtokok felszerelésére és jövedelmezőbbé tételére 900 ezer korona befektetést tett. Ezek a főbb számok fényesen beszélnek arról, hogy Hornig biboros valóban fejedelmi bőkezűséget gyakorolt püspöksége alatt.

Izr. istentiszteletek sorrendje: Hétfő ünnep előestéjén 7/7 órakor, kedd és szerda ünnep 1 és 2-ik napján reggel 1/2 órakor, délelőtt 1/11 órakor, délután 4 órakor, este 3/7 órakor, hétköznap reggel 1/4 órakor, este 7 órakor, péntek este 3/7 órakor, szombat reggel 1/7 órakor, délelőtt 1/11 órakor, és délután 4 órakor.

Egy jegyző jubileuma. Vettük a következő meghívót: Az alsólendvai járás községi és körjegyzők egyesülete folyó évi április hó 24-én délelőtt 1/10 órakor Cserföldön az iskolában diszközgyűlést tart, melynek egyedüli tárgya a 40 éves szolgálati időt betöltött Grassanovits Antal cserföldi körjegyző üdvözlése. Ezen diszközgyűlésre a Zalavármegye területén működő községi-, kör-, al- és segédjegyző urakat, amiddőn tisztelettel meghívjuk, felkérjük, hogy mennyiben a társas ébelen részt venni óhajtanak, ezt Feisz László murabaráti, a mennyiben pedig bérkoocsira van szükségük, ezt Hadrovics Elek alsólendvavidéki körjegyzőkkel közölni sziveskedjenek. Alsólendván, 1913. évi április hó 16-án. Alsólendvai Járási Jegyzői Egyesület.

Meghívó. A Zalamegyei Általános Tanítótestület Zalaegerszegi Járásköre 1913. évi rendes közgyűlését Zalaegerszegen, május hó 8-án, csütörtökön 1/10 órakor, az áll. elemi iskola központi épületében a következő sorrenddel fogja megtartani: 9 órakor szentmise; utána gyakorlati rajzitanítás az V. osztályban. Tartja: Madarász Audorné, zalaegerszegi áll. tanító. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki jelentés. 2. A tanító társadalmi helyzete c. tételről felolvas Békefi László, zalakoppányi közs. igazgató-tanító. 3. Miként és mennyire

Menjünk az „Apoló” mozgósínházba!

! Pathé képek. !

! Cigányzene. !

A KUMMER kávéház emeletén pompásan berendezve. A mai elsőrangú műsorból kiemeljük: **A patak.** Dráma. **Pali mint szolgáló.** Kacagtató. **A nyest.** Természetes. **A borbély felesége.** Humoros. Előadás d. u. 4 és este 8 órakor. Helyárak: 1 K, 80, 60, 40 és 30 fillér. Délután kedvezmény.

lehet tekintettel a népiskola nevelő-oktatói munkája a leányok élethivatása c. tételről értekeznek May Margit zalavői áll. tanítónő. 4. Az Eötvös-alapról értekeznek Tikk László zalaegerszegi áll. ig. tanító. 5. A VKM. 58424/911. sz. rendelete értelmében tankönyvismertetést tart Szalay Sámuel zalaegerszegi áll. tanító. 6. A számvizsgáló bizottság jelentése. 7. A jövő közgyűlés helyének, — esetleg az értekezőknek kijelölése. 8. Indítványok. A közgyűlésre a járáskör tagjait és az érdeklődő tanügybarátokat tisztelettel meghívom. Zalaegerszeg, 1913. április hó 12-én. Csizsár József, járásköri elnök. Társasbéd rendeztetik. A 4 fogásból álló ebéd ára 3 dl. borral 4 korona.

Aljegyző választás. A sornási körjegyzőségben megüresedett segédjegyzői állásra Katzenbach István volt szigetszenimiklósi segédjegyző lett egyhangulag megválasztva.

Aki angolul könnyen, gyorsan, biztosan

= kifogástalanul =

meg akar tanulni, forduljon bizalommal

Mr. Ralph Auerbach

amerikai angol nyelvmesterhez.
Fényes eredmények itt helyben is.
A leckék bármikor megkezdhetők.

Uj vasut a Balatonhoz. Szombathelynek a Balatonnal való összeköttetését kezdeményezik egyes vasmezei és zalamegyei érdekeltek. A vasutvonal voltaképp Rum és Tapoleza között épülne. A mozgalom élén Vasvármegye alispánja áll, ki legközelebb ebben az ügyben értekezletet hív össze. — Talán jó volna már egyszer nekünk is talpra állni, hogy ezekkel a közös vas—zalai vicinálisokkal ne vigyék el minden forgalmunkat Vasvármegyébe. Legközelebb rá fogunk mutatni ezeknek — a bennünket legközelebből érdeklő manipulációknak — veszélyes voltára s hisszük, hogy a vármegye megfogja hallani vészkiáltásunknak s megakadályozza, hogy ilyen tervekkel eddigi kevés forgalmunkat is idegenek fölőzzék le.

Dal a vármegye uj szobrairól. Két helyen is indult meg mozgalom arra, hogy a vármegye két nagy fiának szobrot emeljenek. A nagykanizsai Deák-szobor és a légrádi Zrínyi-szobor terve van vajdóban. Erről szól egyik vidéki lap társunknak nem minden humort nélkülöző híradása: „Uj szobrok a vármegyében. Hirt adtunk róla, hogy Deák-szobrot akarnak állítani Rajkon (!) vagy Nagykanizsán. Ugy áll a dolog, hogy a legnagyobb valószínűség szerint Nagykanizsa (?) kapja meg a szobrot. A szobor számára már keresik a helyet Nagykanizsán, a helyhez azután szabják (!) a szobor nagyságát is. Minden jel arra vall, hogy melliszobrot állítanak Nagykanizsán, melyet Kisfaludi Strobl Zsigmond szobrász készítene el díjtalanul. — A másik szobrot Légrádon készülnek felállítani. Itt lovas-szobrot akarnak állítani Zrínyi Miklósnak. Állítólag 4000 K már összegyűlt erre a célra. A zágrábi Jellasics-szobor pandanját tervezik Légrád piacára.“ — Nem akarjuk a nagykanizsaiakat megbántani azzal a feltevessel, hogy a szobor nagyságát a helyhez szabják. De az meg nekünk nem esik jól, hogy a Csány-szobor pályázatán érdeme szerint lemaradt zalai (!) szobrász eladására, ki most az ingyen szobor készítés ógére alatt igyekszik a hozzá mostoha népszerűséget meghódítani, egyszerűen megállapítják a „Zalában,“ hogy „két balkézrel s politikai okokból intézték el a szoborpályázatot“. Ugy tudniillik, hogy Kisfaludi Strobl nem kapott díjat sem. (Pedig visszaemlékezhetik: ő volt az elnöknek favoritja!) A politika tisztán művészi politika volt, hogy jó szobrot kapjunk s így lett első Isték örök művészi alkotása, mely nagyban épen most készül s akik látják elragadóknak találják.

Hévíz fejlődése. Reischl Vencel, a Hévíz fürdő bérlelője, aki évről-évre nagy befektetésekkel köteles fejleszteni a hévízi fürdőt, az idén mintegy 200 ezer korona költséggel vízvezetékkel és osztorházakkal látja el ezt a csodás hatású gyógyító fürdőt. A terveket a kormány vizrajzi osztályának közegészségügyi mérnöki hivatala készítette. A munkát folyó évi szeptember 1-én kezdik meg s 1914 májusára fejezik be.

A vizet a Hévíz főforrásából, 40 m. mélységből nyerik. A viztorony a Hévíz legmagasabb pontján, a fenyveserdő tetején lesz, ahonnan az épületek legmagasabb részeibe is beömölhet a víz. Az ivásra szolgáló 28 R fokos vizet hűtő szerkezettel 6 fokra hűtik s külön csövekön vezetik az épületekbe. A csatornázás a fürdő szennyvizét az alsópáhoki mellékesatornába vezeti.

A japánok gyakorlati érzéke

azonnal felismerte az új **BERSON** gummisarok számos előnyeit!

Ferdére taposás, kiskiklás, fáradtság, az idegek rázkódtatása kizárva!
Bersemművek Budapest, VII.

Kaszárnyaépítéshez nem kell katonaszakértő. A honvédelmi miniszter arról értesítette Zalavármegyét, hogy a jövőben új kaszárnyák létesítésénél a hadvezetőség nem kívánja a terveknek katonai szakértőkkel való elkészíttetését, hanem amennyiben a terveket az előírások alapján magánépítésszerűen, vagy a város megbízottai elvégzik, a polgári tervezők munkáját is elfogadják. Talán mi is hasznát vehetünk ennek?

Legolcsóbb viselet: valódi amerikai cipők kizárólag Fenyvesi áruházában Zalaegerszegen.

A vidéki hírlapírás tövise virágaiból. A Tapolecai Lapokból olvastuk az alábbi nyilatkozatot: „A Balatoni Hírlap című hetilap 14 számában „Válasz“ cím alatt Sütő Károly, aki a nevezett lap felelős szerkesztője, lapunkat és közvetlen személyemet éretlen élelőddés között, rágalommal vádol. Részemről ezzel a Sütő Károlyval semmi féle polemikába nem bocsátkozom, hiszen teljesen fölöslegessé teszi ezt az ország egyik legelőkelőbb lapjának, a Pesti Hírlapnak f. hó 9-én Óvás cím alatt megjelent, bizonyára nem légből kapott, következő híre: (Óvás!) Értésünkre esett, hogy egy Sütő Károly nevű oroszvégi állítólagos hírlapíró a Pesti Hírlap belmunkatársának adja ki magát. Ezt a Sütő Károlyt mi sohasem láttuk, nekünk ő sohasem dolgozott, ez a Sütő Károly ur közönséges szélhámos, akire vigyázzanak az észak-magyarországi hatóságok. — Ez a Sütő Károly szerkeszti a Balatoni Hírlapot is. A „B. H.“ kiadójától ezek után csak azt kérdezem, hogy én kompromittáltam-e sajtó tekintélyt, vagy ők?! Szigethy Ödön a „Tapolecai Lapok“ felelős szerkesztője. — Igazán nem érjük. Sütő ur Oroszvágnak lakik, a Balatoni Hírlap felelős szerkesztője, a Balatoni Hírlap Sümegen készül, Tapoleza jelenik meg. Ez vagy bosszorkányság, vagy a modern hírlapírás diadala. Valami új, itt meg nem volt látva: hosszútávú szerkesztés, telepatikus redakció... Mégis csak haladunk.

Elvesztett egy Szabó Péter névre kiállított déli vasúti szabadjegy. A megtaláló illő jutalom mellett adja át a Vasutépítési Irodában.

Ongyilkosság szénkőneggel. Nagyon megunt az életét Szentpéteri Lajos 51 éves nemespéselyi földműves és halálra szánta magát. De nem akarta a már jól ismert módokat igénybe venni, gondolt hát egy nagyot s megpróbálkozott a kevésbé ismert szénkőneggel. Az elkészített ember — mint Nemespéselyről írják — megivott mintegy féllitert ebből a maró folyadék-ból, mely aztán hamarosan meg is ölte. Az ongyilkos Szentpéterit felesége és két gyermeke siratja.

Holttest az erdőben. A csabrendeki erdőben dolgozó fűvágók egy idősebb ember hullájára akadtak. Értésítették a csendőrséget, amely megindította a nyomozást. Azt hiszik, hogy az illetőt valaki meggyilkolta.

A katonaság napi ellátásának ára Zalában. A honvédelmi minisztertől a napokban rendelet érkezett Zalavármegye alispánjához, mely a közös hadsereg, valamint a honvédség legénységének (örmeztől lefelé) átvonulás alkalmával a szállásadók által kiszolgáltatandó étkezésként a katonai részről fizetendő összegeket Zalamegye területén az 1913. évre napi 70 fillérben állapítja meg.

Körjegyzői nyomtatványok

raktára

UNGER ANTAL

könyvnyomdájában

és

könyvkötészetében

ZALAEGRSZEEN.

Elgázolta a vonat. Bicsák István esáktornyai bérkocsis vasárnap este a vonathoz vitt egy utast. Midőn a vágányokon áthaladt, a sorompó nem volt elzárva és nem vette észre a Kis-szabadka felől jövő vonatot. Amint a kocsi a vágányokra ért, a kocsinak nekiment a vonat és azt darabokra törte. Az utas még idejekorán kiugrott a kocsiból, de a bérkocsis veszedelmes sérüléseket szenvedett. A szerenostlenséget Szabó József úr okozta, ki nem vette észre a vonat jelzését és a sorompót nem ezeltette le.

(—) **Nedves láb** az esős időszak kellemetlen velejárója, nehéz még felnőtteknek is védekezni ellene, a gyermekek pedig elszorítással keresik az utófa a pocsolját, hórákat, hogy azon átgázoljanak és így gyakran azott cipővel, harisnyával jönnek haza. Ha hideg napokon óraszám nedves lábbal járunk, a légszűrők hurutját egy-kettőre megszerezük, innen pedig csak egy lépés a komoly tüdőbetegség felé. Minden gondos anya, hogy a fenyegető veszélyt elhárítsa Sirolin Roche-t tart a háznál. A legkisebb köhögésnél néhány kávéskanálnyi Sirolin Roche azonnal biztos hatása. A szer minden gyógy-

tárban kapható, az elővigyázat százszorosan megéri azt a sok gondot, aggodalmat és a gyermeket megóvjuk a bajtól.

Megmérgezett aggastyán. Temlin István 70 éves halmosfői gazda a minap mérgezés tünete között hirtelen meghalt. A holttestet felboncolták s miután minden kétséget kizáróan bebizonyult a mérgezés, a csendőrség szigorú nyomozást indított. Minden jel azt mutatja, hogy Temlint a felesége tette el láb alól, mint-hogy már tíz esztendeje civakodtak egymással a házastársak. A halálesetet megelőzően egy órával Temlin kávét ivott. Az öreg unokája is akart a kávéból inni, az asszony azonban visszatartotta. Nyomban ezután az öreg rosszul lett s csakhamar meg is halt. — A rejtélyes ügyben az alólendvai csendőrség tovább folytatja a nyomozást.

(—) A Magyar Figyelő most megjelent 8. száma vezető helyen közli Réz Mihály »Osztrályöntudat« című érdekes tanulmányát, Medveczky Frigyes »Egyetemi oktatásügy, társadalom és kultúra« címen igen figyelemreméltó szempontokat vet fel. Nagyon érdekes Huszár Vilmos tanulmánya Az irodalmi hatások nemzetközi jelentősége címen. Alexander Bernát folytatja »Rodin«-ról szóló, nagy értékű tanulmány-sorozatát, Pollner Ödön Eöttevényi Nagy Olivér: Osztrák közigazgatás bírálta, Kemény Simon színhazi cikke és a gazdag Feljegyzések rovat egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A szépirodalmi részben Somlay Károly elbeszélését »Makkbarók« címen találjuk. Az előfizetési díj egész évre 24.—, félévre 12.—, negyedévre 6.— korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI. kerület, Andrássy-ut 16. szám.

Gyujtogató örült. Halálával lakolt rémséges eseményekért egy szerencsésen elmebajos asszony Letenyén. Özv. Hajdár Ferenő szül. Gerecsér Rozi gyenge elméjű asszony két társával lakott egy közös tulajdonukat képező rozoga viskóban, mely Letenye község alsó u-cájában állott. Szombaton hajnalban Hajdárné észrevétlenül felkelt agyából és felkuszott a padlásra, ahol az épület zsuptetőzetét belülről meggyújtotta. Nem tudni miért, de nem birt az égő padlásról elmenekülni s az elpusztult házban együtt ő is égett. A tüzet csak nagy nehezen tudták lokalizálni.

Az időjárás. A múlt szombati országos hóvihár s az azt követő háromnapos fagy után, mely koldustarisznyát akasztott Magyarországra egy tekintélyes részének nyakába s melynek részletei a napilapokból eléggé ismeretesek — ugyiltszik az április további úti tréfát. Tegnapelőtt eső esett, tegnap ragyogó napfény köszöntött, ma... igazán el kell készülnie lenni ma-dentre, mert hiszen április van.

Kiadó egy különbejáratu, utcai butorozott szoba. Bővebbet Madách-u. 2.

NYILT-TÉR.

Földbirtokos urak figyelmébe !!

Van szerencsém szíves tudomásukra hozni, hogy megérkeztek az elsőrendű erdélyi

jármosökrök

és nálam állandóan kaphatók. — **Tenyészüszök, tarka beállítani való és jármosökrökből nagy választék.** Alku szerint bármely mennyiségben szállít

Kluger Jenő
marhakereskedő Pozva—Zalaegerszeg.

Felelős szerkesztő Czebe László.

Piaci áraink:

Buza	— — — — —	10 50	— — K
Róza	— — — — —	8 90	— — "
Árpa	— — — — —	8 20	— — "
Zab	— — — — —	9 90	— — "
Lóher	— — — — —	65 —	— — "
Bükköny	— — — — —	8 50	— — "
Tengeri	— — — — —	8 50	— — "

50 kilogrammonként.

50% engedmény

a lakásoknál április és május hónapokban és

25% júniusban!

FÜRDŐ (Slavoniában).

Vasas hőforrások és iszapfürdők. Forráshőmérséklet 35—50° C. Kiváló eredmények az összes női bajoknál, vérszegénység, csúszos és köszvényes bántalmaknál, különösen ischiásnál és gerincbajoknál.

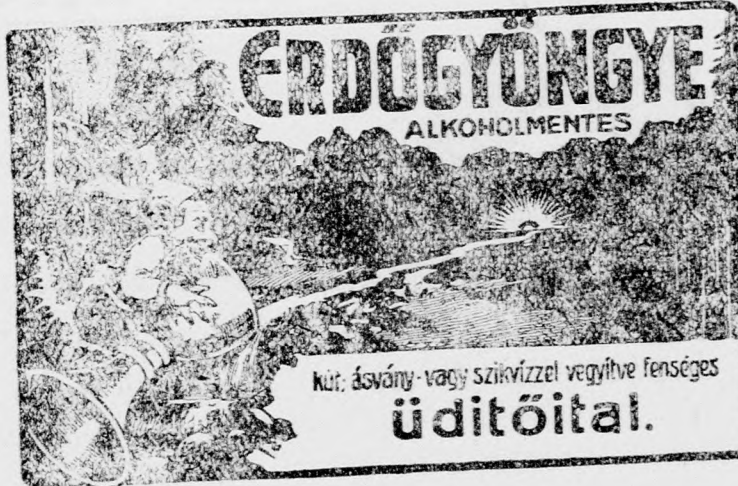
Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására adni, hogy WEISZ EDE féle házban — a vármegyeház ellenében — levő irodahelyiségemben

tűzfára, különféle kőszénre, koksra, faszénre és műtrágyára

megrendeléseket felveszek. — Törekvésem az, hogy a t. közönséget pontosan kiszolgáljam.

Kiváló tisztelettel

Weinberger H. és Fia.

Figyeljen a névre és kérjen mindig határozottan Erdőgyöngyét. Hasonnevéü értéktelen utánzatok visszautasítandók!

Erdőgyöngyoművek Moritz Löw, Brünn-Hussowitz.

Ideális szép lesz minden hölgy, ki a Földes-féle MARGIT-CRÉMET SZAPPANT

használja. A világ minden tájáról érkező nyilatkozatok bizonyítják ezt, amelynek a legőszintébb hálától visszhangzanak és a rajongás hangján szólnak a Margit-crème páratlan és csodás hatásáról. A Margit-crème semminemű káros anyagot nem tartalmaz (sem ólmot, sem higanyt), összeállítás a modern kosmetika legelőkeltebb vívmánya. Az arc nemcsak selyempuha, hanem hófehér s tiszta lesz, akik a Margit-crémet használják, arcuk szépségét teljes életükben megőrzik. — Margit-crème 1 és 2 koronás tegelyekben az egész világon kapható. Margit-szappan 70 fill. Margit-pouder 1.20 korona (fehér, rózsaszín vagy sárga színben), 6 K-ás rendeléseket bérletve küld:

Földes Kelemen gyógyszertára Aradon.

Főraktár Zalaegerszegen:

Bertha Kálmán gyógyszertárában.

Üzlet áthelyezés!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Kazinczy-tér 2. szám alatt levő

czipész üzletemet

május elsején Rákóczy-utca 7. szám alá (Hirsch Zsigmond ur kefési üzletének volt helyiségébe) helyezem át. — Miért is kérném a nagyérdemű közönség eddigi szíves pártfogását továbbra fenntartani. — A nagyérdemű közönség igényeinek megfelelőleg könnyű, tartós és elegáns cipőket szolid árban készítek. :: Tisztelettel

Fekete Rudolf
uri és női műcipész.

Jóforgalmu korcsma, tulajdonosa 29 év óta birja, **vagyont szerzett belőle eladó.** Bővebbet Korein József Nagykapornak.

Keil-lakk!

„KEIL-LAKK“-nál jobb máz nincsen! Asszony mondja: ez a kincsem! A padló úgy fénylik tőle! Nem is kell sok máz belőle; Kevés munka, semmi kín, Barna, vagy porszürke szín, Figyelmed csak arra legyen. Hogy az mindig „KEIL-LAKK“ legyen! Ajtó, mosdó, ablakpárkány Oly fehér lesz, mint a márvány,

Ha fehér „KEIL-LAKK“-ot veszünk S vele mindent jól befestünk, Konyhabutor, asztal, szék, Itt van „KEIL-LAKK“ azurkék, Kertibutorit fessünk zöldre, Gyermeknek öröme. „KEIL-LAKK“-ból van minden szín: Kék, piros, zöld-rozmarin. Szóval: ház vagy nyárlak, Mindig legyen ott „KEIL-LAKK“!

Mindenkor kaphatók Gyarmati Vilmos cégnél, Zalaegerszeg.

Agybavizelés! Azonnali megszüntetése!
A kor és nemi adatok közlése ellenében felvilágosítást ingyen nyújt: **Pfaller Georg**
Nürnberg K 296 (Bajorország)

25000 óra! Egy darab 250 K

Legujabb párisi fazon, 36 óráig jár. Prima 18 karátos aranyozás. Az aranytól nem lehet megkülönböztetni. 3 évi jótállás. 1 drb 250 K, 2 drb 4 K 80 f, 5 drb 11 K 10 f. Párisi aranyozott lánc. Legujabb fazon 50 f. 3 drb 1 K 25 fillér. Nincs kockázat. Nem megfelelőért pénz vissza! Megrendelhető utánvétellel:

S. Brandes, Krakau. (Öestr.)

B. Joselowicza 11.

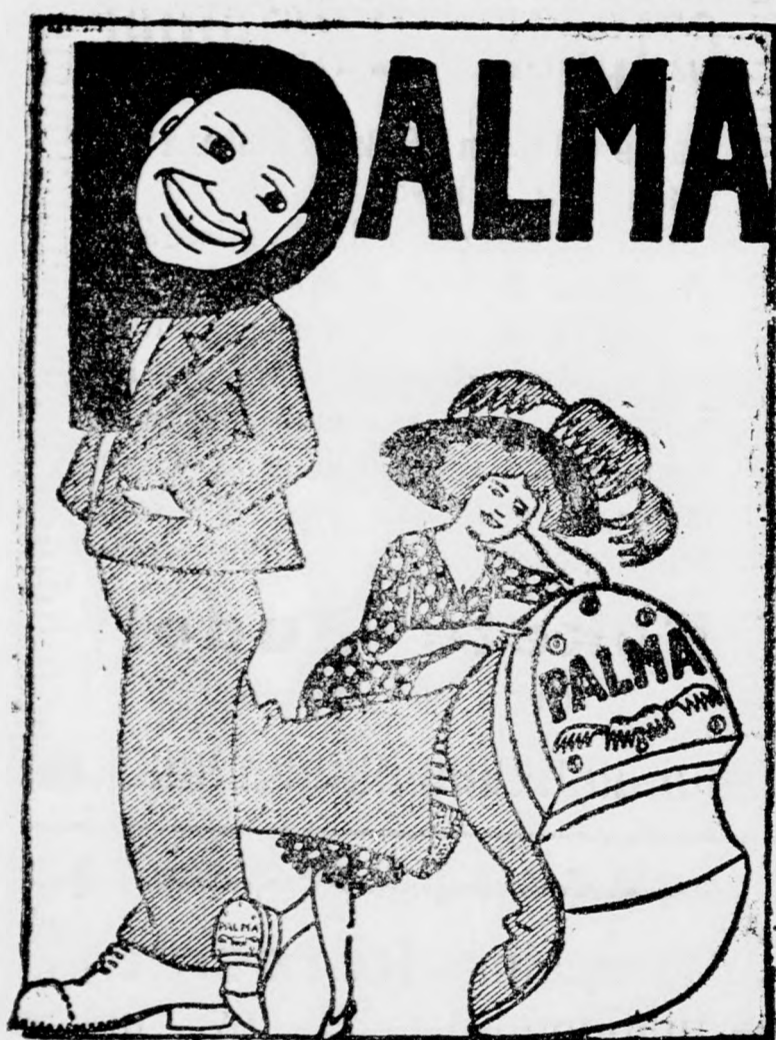
GERSEI PÉTER

cserepesmester Zalaegerszeg, Pap-u. 4.

Elvállal minden e szakba vágó

munkát a legjutányosabb árak

mellett. Jó munkáért garantiál!

Védekezni a szőlő peronosporája

ellen pusztán porozással is lehetséges

a báró Fechtig-féle

„Pulvazuró”

segélyével. — Kétféle bizonyítványok a legnagyobb szőlőgazdaságokból! Tessék ismertető füzetet kérni! Ara 50 kg.-os zsákokban kg.-ként 65 fill., 10 és 5 kg.-os zsákokban kilogrammonként 67 fillér.

Egyedüli beszerzési forrása:

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V. Alkotmány-utca 29.

Építkezőknek fontos!

Megérkezett a nagy megtakarításokkal és előnyökkel bíró Polgári Kő- és Mészpartelep által gyártott

oltott „Herkules” mész zsákokban.

Kapható: **Gráner Lipót Fia**

vas-, gép- és építkezési anyagok üzletében Zalaegerszegen,

Ugyanott elsőrendű polgári tiszta fehér, kő nélküli, égetett darabos mészre waggonkénti megrendelések felvételnek.

Eladó.

A Jánkahegyen az özv. Pirithy Jánosné-féle 10 magyar hold területű

SZŐLŐFÖLD

mely fekvésénél fogva úgy szántónak, mint gyümölcsösnek egyaránt alkalmas, szabadkézből eladó. — Bővebb felvilágosítást ad **Pirithy Gáspár** kir. telekkönyvvezető, vagy levélileg

Pirithy Mátyás szállodatulajdonos **Szentés.**

ÓH JAJ!

KÖHÖGÉS, REKEDTSÉG

ÉLJEN!

és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

EGGER MELLPASZTILLÁI

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 és 2 K.

Próbadohoz 50 fillér.

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

Megfojt ez az átkozott köhögés.

Fő- és szétküldési raktár: Dr. EGGER LEO és EGGER I. Budapest, VI., Révai-u. 12.

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított.

Kapható Zalaegerszegen: Bertha Kálmán, Hrabovszky Rezső, Kaszter Sándor, Dr. Kaszter Ödön; Sümegyen: Kossa Gusztáv; Zalaszentgróton: Botfy Péter gyógyszerárakban.

Gazdák és szőlőbirtokosok!

Az általában elismert gazdasági gépeimen kívül bátor vagyok ajánlani szőlőpermetező és kénporozó gépeket a legcélszerűbb és legujabb kivitelben.

Aussigi rézgálic, Dr. Aschenbrandt-féle rézkénpor, kénmáj, raffia háncs, ojtógummi.

Különösen ajánlom a m. kir. földmivélségi kormány által is elismert s nagy sikerrel alkalmazott brixeni „KRISTÁLY—AZURIN” permetező szert, amelynek penészölő hatása nyolcszor nagyobb és — 30%-al olcsóbb — mint a kétkő mészkeveréké. Felülmul minden eddig hirdetett permetező anyagot.

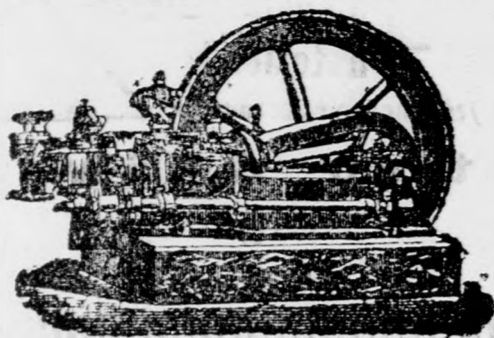
Vizmentes ponyva és zsák gyári raktár. — Ia. gépszijak és műszaki cikkek nagy választékban.

Keszler Mór Zalaegerszeg, Fő-tér.

Legújabb szab. svédországi

NYERSOLAJMOTOROK, BENZINMOTOROK, MAGÁNJÁRÓK, legkitünőbb **CSEPLŐK és MALOMBÉRENDEZÉSEK.**

A világ legjobb üzemgép: 2—300 lóerőig.
Megbízható olcsó üzem. Ujdonság.

Malomüzemre, Iparvállalatoknak, mindenemű gazdasági és cséplési célokra legjobban ajánlatnak

:: Üzemköltség 1 1/2 fillér. ::
Pénzügyi ellenőrzés nincsen.

Kedvező részletfizetés. Teljes jótállás.

Használt gőzgépek, motorok becseréltetnek.
Képes díszárjegyzéket bérmentve küld:

Landler Ödön motortelepe, Budapest.
VII., Lovag-utca 2. sz.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a **Réthy-féle pemetefü czukorkánál.**

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan **RETHY** írást kerjünk, mivel sok hasonlatos utánzata van. Az eredetinek minden darabján rajta van a **RETHY** név.
1 doboz ára 60 f. Nagy doboz 1 K. Mindenütt kapható.
Csak Réthy-félet fogadjunk el!

Dr. Keresztury József

jánkahegyi szőlőjéből néhány ezer db olasz rizling és vegyes csemege fajta

szőlőoltvány

kerül eladásra. Az oltványok riparia alanyon vannak és úgy fajtisztaságukért, mint kifogástalan minőségükért szavatosságot vállal a tulajdonos.

Megnyilt a Radó-féle üzlet.

ÉRTESÍTÉS.

Megnyilt a Radó-féle üzlet

ahol mindennemű és mindenszinű ruhadíszek, csipkék, csipkeszövetek, himzések, valamint gombok fűzők, kötények, alsóruhák, kesztyűk, nyakkendők, harisnyák.

Nap- és esernyők,

koszoru és fátyol

— jutányos árakon, pontos és lelkiismeretes kiszolgálás mellett beszerezhetők. —

Szíves pártfogást kér

Radó Henrikné divatáruháza.

Megnyilt a Radó-féle üzlet.

Megnyilt

Megnyilt

molykárt óvó intézetem

Zalaegerszegen, (Vár-kör) Szeglet-utca 2. szám alatt.

Ugyanitt megnyílik folyó év őszén

szőrmeáru üzletem

Tisztelettel

VAJDA EMILNÉ.

Kénes gyógyforrás

VARASD-TÖPLITZ (Horvátország.)

Vasut-, posta-, telefon- és távirtda-állomás.

Új gyógyszárloda villanyvilágítással, hirneves radioactiv tartalmu kénes hőforrás + 58 C°. Ajánlva: köszvény, csusz és ischias stb.-nél. Ivókurák makacs torok-, gége-, mell-, máj-, gyomor- és bélbántalmaknál.

Elektromos masszázs. — Iszap-szénsavas és napfürdők. — Egész éven át nyitva. — Modern kényelem. Új szállodák. — Mesés környék — Katonazene. — Prospektus ingyen.

Fürdőorvos: **Dr. LOCHERT J.**

Kőbányai polgári, nagykanizsai és soproni barna és világos söröket hordókban és eredeti töltésű palackokban állandóan raktáron tart

FÜRST SÁNDOR

Zalaegerszegen, Rákóczi-utca 21. Telefon 85. A gimnáziummal szemben.

Egy jókarban levő erős 4-es
 Hoffer és Schranz-féle
cséplőgarnitúra
 szabadkézből eladó.
Özv. Józsa Sándorné
 Zalalövön.

Kawa-Stantal-Kapszulák
 kitűnő szer húgycsőfolyás, kankó, herelob, hólyaghurut és idült fehér folyás ellen. Meglepően gyors hatás.
 1 doboz ára 3 korona.
Dr Bojta-injekció ezzel egyidejűleg használva. Orvosilag ajánlva 1 üveg 1 K 60 f, ehhez egy fecskendező férfiáknak vagy nőknek 1 K 50 f. Eredményért kezesség.
Universal-Fluid felülmulhatatlan hatásműködésű, reuma-, esuz-, fej-, fogfájásnál és bőrvizketegségnél. 1 próba üveg 40 f, nagy üveg 1 K 50 f.
Skribanek K. M.
 gyógyszerész a „Kereszt”-hez :: Temesvár.
 Erzsébetváros. XIV., Hunyady-ut 30.
 — Vizsontelárusítók fényesen díjazva. —

Legújabb rendszerű
 benzin motorok
 benzin lokomobilok
 benzin magánjárók
 teljes cséplőkészletek
 nyersolaj motorok
 szivógázmotortelep

Teljes jótállás. — Kedvező fizetési feltételek. — A motor kezelésébe díjtalan kioktatás. Árjegyzék ingyen.
Márkus és Lakatos
 Budapest, V., Dávid u. 15.

Szombathelyen egy jóforgalmu
**fűszer- és rövid-
 áru üzlet**
 nyitott pálinkaméréssel és trafikkal más vállalat miatt azonnal eladó. Cim a kiadóhivatalban megtudható.

Kriegner-féle Akácia-krém
 rendkívül finom, kedves illatu arckenőcs, mely az arcot üditi, frissíti, szépíti és fiatalítja. Pár nap alatt eltávolít szeplőt, májfoltot. Kisimítja a ráncokat, redőket, ára 2 K. Ehhez ajánlatos a
Kriegner-féle Akácia-puder
 fehér, rózsás és krém színben. Páratlan a nap és szél befolyása ellen. Egy doboz ára 1 korona. Évtizedek óta közkedvelt még a férfiaknál is a
Kriegner-féle Akácia-szappan
 kellemes hatásműködésű és igen tartós, ára 1 korona a gyógyszerárakban.
 Postán küldi **Kriegner-gyógyszertár,**
 Budapest, Kálvin-tér.
Mi az élet örömeinek ellensége?
 című könyvecskét kívánatra ingyen küldi

Szőlőoltványok! Szőlővesszők!
 Magyarországon egyik legmegbízhatóbb szőlőtelep a **Molnár József szőlőtelepe Értarcsán** (Bihar-megye), hol mindentéle borlajok a legkorszerűbb és legkorszerűbb, a legkorszerűbb erőkig. **Eguist lugas** és más különlegességek, valamint gyökeresített európai szőlővesszők a legjutányosabb árakban kaphatók. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldeték. — Cim: **Molnár József szőlőtelepe Értarcsán, Bihar-megye.** — Sürgönycim ugyanaz.

**XXX-ik magyar királyi
 jótékony célú államsorsjáték.**
 Ezen pénzsorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótékony célokra fog fordítani. E sorsjátéknak összesen 14885 nyereménye van, melyeknek összes értéke 475.000 koronára rug készpénzben.
Főnyeremény 200,000 korona készpénzben,
 továbbá:

1 főnyeremény	30.000 K	20 ny.	à 200 K	4.000 K	
1	20.000 K	40	à 150	6.000 K	
1	10.000 K	100	à 100	10.000 K	
1	5.000 K	200	à 50	10.000 K	
5 nyerem.	à 1000 K	5.000 K	2500	à 20	50.000 K
3	à 500	2.500 K	12000	à 10	120.000 K
10	à 250	2.500 K			
			14885 ny!	összesen 475.000 K	

Huzás visszavonhatatlanul 1913. május hó 15-én.
 Egy sorsjegy ára 4 korona.
 Sorsjegyek az összeg előzetes beküldése mellett a m. kir. lottójövedéki igazgatóságtól Budapesten (Vámpalota) portómentesen küldetnek, ezenkívül kaphatók valamennyi posta-, sódó-, vám- és sóhivatálnál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb váltóüzletben, Játéktervet ingyen, bérmentve küld a Magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

ESKA
 Legmodernebb, leg-elegánsabb kerékpár.
 A kerékpáripar diadala **Utólérhetetlen!**
 Árjegyzék ingyen és bérmentve
Kastrup & Swetlik
 kerékpárgyár Eger.

**Uraknak
 jó házi kosztot
 adok
 jutányos áron
 május 1-től. Bővebbet
 a kiadóhivatalban.**

NŐK!
 A havibaj zavaránál vegye azonnal az én orvosilag ajánlott, „Japan” menstruációs csöppeimet, ezerszeresen beváltak, óvakodjék utánzatokról. — Üvegje 8 korona, vámentesen és diszkrétén. Előzetes beküldés, vagy utánvét. —
Medizinversand R. Schneider.
 Berlin 127, Gellstrasse 34.
 Egy nő írja: Kérek megint 2 üveget a híres csöpekből, nagyon meg vagyok elégedve, már két nap mulva kiválóan hatnak.

MILLIÓK
 használják
KÖHÖGÉS,
 rekedtség, hurut, elnyálkásodás, göres és hőkhurut ellen a
Kaiser-féle mell-karamellákat
 a „3 fenyő” védjeggyel.
6100 orvosoktól és magánosoktól való közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány igazolja biztos hatását. Rendkívül kellemes és jótű. Csomagja 20 és 40 fillér, 1 doboz 60 fillér. Kapható Zalaegerszegen:
Schmidt Győző cukrászatában,
Kaszter Sándor és Bertha Kálmán gyógyszerárában.

**Legolcsóbb
 beszer-
 zési forrás!**

Vas-, szerszám-, vasalás-, fűszer-, festék-, cement-, kőszéu kereskedés. — Állandó raktár különféle kerítés, sodronyfonatok, tüskésodronyok, varrógépek, kerékpárok, gazdasági gépek, vadászfegyverek, forgópisztolyok, takaréktűzhelyek különféle kivitelben, építkezési anyagok és különféle fedéllemezekből. —
 : : A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri : :
HORVÁTH IMRE kereskedő : :
 ZALAEGERSZEG : :
 Telefon 54. sz.

**Nagy mű- és
 fegyver javító
 műhely!**